



HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/15-14/01
URBROJ: 65-15-02

Zagreb, 15. srpnja 2015.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog odluke o osnivanju Istražnog povjerenstva radi utvrđivanja svih činjenica u vezi s plasmanom kunskih kredita koji su valutnom klauzulom vezani uz švicarski franak*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora, sukladno odredbi članka 5. i 6. Zakona o istražnim povjerenstvima ("Narodne novine", broj 24/96) dostavila jedna desetina zastupnika u Hrvatskom saboru, aktom od 14. srpnja 2015. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela sudjelovat će predlagatelj prijedloga odluke.

PREDSJEDNIK

Josip Leko



HRVATSKI SABOR

Zastupnice / Zastupnici u Hrvatskom saboru

Zagreb, 14. srpnja 2015.

REPUBLIKA HRVATSKA
66 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primijeno:	14-07-2015		
Klasifikacijska oznaka:	021-12/15-14/01		Org. jed.
			65
Urudžbeni broj:	653-15-01	Pril.	Vrij.
		1	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOG SABORA


Predmet: Prijedlog odluke o osnivanju istražnog povjerenstva radi utvrđivanja svih činjenica u vezi s plasmanom kunskih kredita koji su valutnom klauzulom vezani uz švicarski franak

Na temelju članka 44. Poslovnika Hrvatskoga sabora i članaka 5. i 6. Zakona o istražnim povjerenstvima ("Narodne novine", br. 24/96) niže potpisani zastupnici podnose Prijedlog odluke o osnivanju istražnog povjerenstva radi utvrđivanja svih činjenica u vezi s plasmanom kunskih kredita koji su valutom klauzulom vezani uz švicarski franak.

U radu Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela u ime predlagatelja sudjelovat će sve potpisane zastupnice i svi potpisani zastupnici Hrvatskog sabora.

U Zagrebu, 14. srpnja 2015.

U ime predlagatelja:



Petar Baranović

PRIJEDLOG ODLUKE O OSNIVANJU ISTRAŽNOG POVJERENSTVA RADI UTVRĐIVANJA SVIH ČINJENICA U VEZI S PLASMANOM KUNSKIH KREDITA KOJI SU VALUTNOM KLAUZULOM VEZANI UZ ŠVICARSKI FRANAK

1. USTAVNA I ZAKONSKA OSNOVA ZA DONOŠENJE ODLUKE

Ustavna i zakonska osnova za donošenje odluke sadržana je u članku 92. Ustava Republike Hrvatske i članku 2. Zakona o istražnim povjerenstvima (Narodne novine 24/96) kojima je propisana mogućnost osnivanja istražnih povjerenstava za svako pitanje od javnog interesa.

2. OCJENA STANJA I CILJ KOJI SE DONOŠENJEM ODLUKE ŽELI POSTIĆI

a) Određivanje javnog interesa

Za djelovanje predloženog istražnog povjerenstva postoji javni interes jer su vladavina prava, demokracija i ljudska prava temelji svakog civiliziranog društva, a transparentno i zakonito poslovanje gospodarskih subjekata preduvjet njihove realizacije. Ovo se prvenstveno odnosi na Hrvatsku narodnu banku kao nositelja monetarne vlasti u Republici Hrvatskoj i kao zakonom ustanovljeno javno tijelo zaduženo za regulaciju i nadzor monetarnog tržišta, posebice poslovanja financijskih institucija – banaka. Činjenica je da su od strane javnosti te od strane najviših predstavnika državne vlasti u javnosti iznesene sumnje u rad ovog tijela posebice imajući na umu izostanak bilo kakve reakcije kad su na tržište RH plasirani krediti vezani uz švicarski franak te krediti s promjenjivom kamatnom stopom koja se mijenja jednostrano od strane banke, a koja se poslovna praksa odvijala punih deset godina. Javni interes proizlazi i iz činjenice da, unatoč višekratnom inzistiranju niza civilnih udruga (u prvom redu Udruge Franak), autoriteta s područja monetarne politike te svekolike javnosti da se istraže i predoče sve bitne okolnosti oko sklapanja kredita s valutnom klauzulom u švicarskom franku i to u prvom redu izvora financiranja prilikom plasiranja ovakvih kredita, javnosti do sada nije poznato što je bio izvor kreditnih plasmana koji su indeksirani u švicarskom franku. HNB do danas odbija dostaviti bilo kakve relevantne podatke o izvorima financiranja ovih kredita te odgovoriti na pitanje iz kojih sredstava su isti plasirani iako te podatke upravo HNB posjeduje.

Naglašava se kako se ovdje radi o javnom interesu i to preko 100.000 građana koji su podigli kunske kredite s valutnom klauzulom u CHF, što u konačnici obuhvaća s članovima obitelji i jamcima preko 350.000 građana RH, kako se radi o nužnosti ispravljanja društvene nepravde i nejednakosti, kako se radi o ublažavanju razornih socijalnih posljedica koji se odnose na zdravlje građana i na probleme u obitelji obzirom da su, nažalost, neki korisnici kredita i počinili samoubojstva podlegavši pod egzistencijalnim pritiskom, kako se radi o sve većem broju deložacija i ovrha kojima obitelji ostaju bez doma, na ulici, a sve isključivo zbog uvećanog duga koji nikada ne

mogu otplatiti što dovodi do društvenih nepravdi i uništavanja obitelji. U konačnici problem se odražava direktno na potrošnju građana, na kontinuirano povećavanje unutarnjeg duga, a time i na normalno funkcioniranje gospodarstva.

b) Cilj istraživanja

Istražno povjerenstvo dužno je utvrditi:

- sve okolnosti i činjenice vezane uz „slučaj franak“, odnosno utvrditi sve relevantne okolnosti te pribaviti dokaze, isprave, podatke i druge informacije u posjedu Hrvatske narodne banke te poslovnih banaka koje su predmet istrage: Zagrebačka banka d.d., Privredna banka d.d., Erste&Steiermarkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Societe Generale-Splitska banka d.d., Sberbank d.d..

- kao primarno utvrditi u kojoj valuti su se banke kćeri (poslovne banke u RH) zaduživale kod svojih banaka matice (istih banaka u inozemstvu) i jesu li banke kćeri zaključivale ugovore o kreditu s maticama u valuti švicarski franak, a sredstva su im doznačena u drugoj valuti - euru. Primljena sredstva (euro ili neka druga valuta) i konverzija primljenih sredstava u valutu iz ugovora (švicarski franak) i nastale tečajne razlike evidentiraju se u analitičkim evidencijama iz koje se stanja prenose u bilancu. To znači da se samo iz analitike, koja je dostupna samo u postupku nadzora HNB, može stvarno utvrditi ispravnost evidentiranih zaduženja u bilanci. Naime, realna pretpostavka je da banke nisu, jer im to nije niti zakonska obveza, u bilanci iskazivale svoja zaduženja u valuti u kojoj su sredstva stvarno i primljena. Nastavno, uspoređujući svotu stvarno primljenih sredstava iz analitike s kreditnim plasmanima iskazanih u bilanci dokazuje se špekulativna dobit banaka, nastala radi promjene tečaja. To je upravo ono što je HNB trebala nadzirati, a što on nije radila.

- postojanje odgovornosti poslovnih banaka i HNB prilikom odobravanja kredita, odnosno zašto su se rizični krediti nudili kreditno nesposobnim klijentima i tko je odgovoran da banke klijentima nisu htjele odobriti kredit u eurima („nesposobni za kredit u eurima“), a za isti iznos su odobravale kredit u CHF na dugi rok, što je bio izuzetno rizičan potez banaka. Takvim potezima su banke, isključivo u cilju zarade, ugrozile izravno klijente koji dižu kredite, ali su ugrozile i same sebe odnosno klijente koji imaju depozite u istim bankama stvorivši sistemski rizik. Podatak od 15% nenaplativih kredita u CHF ide u prilog ovoj tvrdnji. Što je HNB poduzela u vezi navedenog?

- odgovornost HNB i pojedinih banaka u odluci da se građanima na tržištu ponude toksični krediti koji u sebi sadrže neiskazane i neprimjerene rizike.

- utvrđivanje izvora plasmana ovih kredita i razloga zašto su se uopće kunski krediti vezali uz valutu koja se apsolutno nikad u Republici Hrvatskoj nije koristila za osiguranje kredita ili iskazivanje plaćanja bilo koje vrste, posebice u unutarnjem prometu.

- utvrditi na koji način su banke obavijestile klijente o glavnom riziku - promjeni tečaja CHF u odnosu na HRK, zašto su klijenti koji su uzimali stambene kredite na 20 ili 30 godina dobili otplatne planove s identičnim ratama kredita, mada je tečaj CHF u odnosu

na EUR (prije toga DEM) u posljednjih 30 - 40 godina konstantno rastao i narastao za nekoliko (četiri) puta.

c) Područje istraživanja

Područje istraživanja je financijsko poslovanje osam poslovnih banaka i to: Zagrebačka banka d.d., Privredna banka d.d., Erste&Steiermarkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Societe Generale-Splitska banka d.d., Sberbank d.d., a koje su banke plasirale kunske kredite vezane uz švicarski franak i HNB-a kao nositelja monetarne vlasti i politike te zakonom ustanovljenog regulatora na bankarsko-financijskom tržištu, u periodu 2004. do danas, posebice periodu 2004.-2008. godine.

d) Pitanja koja istražno povjerenstvo treba ispitati

U postupku istraživanja istražno povjerenstvo dužno je izvršiti uvid u svu dokumentaciju i druge isprave vezane za predmet istrage, pribaviti izjave svjedoka i nalaze vještaka, a istraživanjem će se utvrditi:

- struktura zaduženja banaka (koja se sastoje od depozita i primljenih kredita), odnosno detaljna struktura obaveza banaka u CHF, kao protustavka kreditima u CHF (koji su imovina banaka) te će od HNB ove podatke zatražiti za razdoblje 2003.-2008. po valutama i svotama, pojedinačno po svakoj banci koja je plasirala kredite u švicarskim francima.
- u svrhu istog utvrđenja zatražit će se od poslovnih banaka bruto bilance po godinama za razdoblje 2003.-2008. (pojedinačno za svaku godinu) kako bi se vidjelo kako, tj. u kojim valutama i svotama su banke prikazivale strukturu svojih zaduženja i plasmane.
- u svrhu istog utvrđenja, od HNB će se zatražiti službenu informaciju je li (ukoliko to nije obveza izvještavanja banaka), provodila nadzor u dijelu pravilnosti iskazane strukture zaduženja u bilanci po valutama. Ako jest, zatražiti će se predočenje izvještaja kojima to dokazuje.
- izvor kreditnih plasmana (budući da su građanima krediti izdani i plasirani u kunama potrebno je utvrditi koji je točno novac plasiran građanima, odnosno na koji način su točno banke došle do tih kuna, jesu li kune plasirane iz depozita građana ili iz vanjskih izvora, jesu li banke plasman obavljale iz sredstava u Euru, CHF ili kunama, koji je izvor tih sredstava, ukoliko su sredstva kupljena u inozemstvu kada su ih kupili po kojem tečaju i gdje su ih promijenili).
- ako su izvori plasmana bili u drugim valutama (ne CHF), treba se utvrditi razlog zašto su banke nudile kune koje se vežu uz CHF na dugoročna razdoblja uz akcijske kamatne stope (napomena: nominalno izvori plasmana nisu mogli biti u drugim valutama jer devizne pozicije banaka moraju biti uravnotežene - vidi točku 2 ciljeva istraživanja i zašto je zbog toga potrebno istražiti analitičke evidencije banaka.)
- potrebno je utvrditi jesu li takvi krediti bili primjereni i jesu li bili u interesu građana i proklamiranom cilju stambenih kredita (osiguranje doma.)

- potrebno je utvrditi ponašanje službenika banaka prilikom prodaje takvih kredita u poslovnica, prije potpisivanja ugovora, koje informacije su se prezentirane građanima (netočne, neadekvatne, skrivali su se rizici, nudile manje kamate, nagovaraje ...)

- potrebno je utvrditi je li postojalo zavaravajuće oglašavanje u medijima.

- potrebno je utvrditi jesu li banke znale za rizike takvih kredita i koliko su ti rizici iznosili, odnosno jesu li znale za valutni rizik CHF. Treba se jasno utvrditi matematički, koliki je bio valutni rizik u to vrijeme (od 2004-2008.) za euro kredit na 25 godina, odnosno za CHF kredit na 25 godina. Valutni, kamatni i ostali tržišni rizici inherentni su kreditnom poslovanju banaka te banke istima moraju znati upravljati (*risk management*). Notorna je činjenica da u svakoj poslovni banci postoji poseban odjel za upravljanje rizicima, kojih ima gotovo neograničen broj, a koji je hijerarhijski ustrojen od CRM-a (*chief risk manager*) pa naniže. Uostalom upravljanje rizicima postoji i kod investicijskih fondova i osiguratelja, a izraženo je upravo kroz premije osiguranja i sl.

- nastavno na prethodno pitanje istražiti jesu li odjeli riznice poslovnih banaka obavijestili uprave poslovnih banaka o stalnom rastu tečaja CHF, je li uprava naložila sektoru/odjelu zaduženom za razvoj i distribuciju bankarskih usluga da o tome obavijesti klijente i shodno tome prilagodi informativni izračun otplatnog plana kredita. Jesu li osobni bankari (ili zaposleni na šalterima) znali za to? Ako to nije napravljeno, čiji je propust? Je li na osobne bankare vršen pritisak da se CHF kredite plasira pod svaku cijenu? Naime sve poslovne banke imaju odjele riznice banke kojima je upravo osnovna funkcija u strukturi banke da aktivno sudjeluje na deviznom tržištu, tržištu novca i na tržištu kapitala pa su prema tome ti odjeli banaka znali i sve o kretanju tečaja CHF u posljednjih 30 - 40 godina.

- utvrditi jesu li građani s CHF kreditima izloženi i CHF i EUR valutnom riziku i koliki je.

- utvrditi praksu koja se događala kod izračuna kreditne sposobnosti; situacija da se klijentu ne odobrava euro kredit, a s istom plaćom i za isti iznos se odobrava CHF kredit s promjenjivom kamatom koja nakon par mjeseci biva podignuta na razinu euro kredita za koji klijent navodno nije bio kreditno sposoban, koji postupak, uzimajući u obzir dugoročnost obveze (20-30 godina), predstavlja izuzetno rizičan potez banke koja je time ugrozila klijenta koji uzima kredit, poslovanje banke i druge klijente te banke.

3. PRIJEDLOG ODLUKE O OSNIVANJU ISTRAŽNOG POVJERENSTVA RADI UTVRĐIVANJA SVIH ČINJENICA U VEZI S PLASMANOM KUNSKIH KREDITA KOJI SU VALUTNOM KLAUZULOM VEZANI UZ ŠVICARSKI FRANAK

Na temelju članka 92. Ustava Republike Hrvatske i članka 2. Zakona o istražnim povjerenstvima (Narodne novine broj 24/96), Hrvatski sabor na sjednici održanoj dana _____, donio je

ODLUKU

O OSNIVANJU ISTRAŽNOG POVJERENSTVA RADI UTVRĐIVANJA SVIH ČINJENICA U VEZI S PLASMANOM KUNSKIH KREDITA KOJI SU VALUTNOM KLAUZULOM VEZANI UZ ŠVICARSKI FRANAK

I

Osniva se istražno povjerenstvo za utvrđivanje činjenica u vezi s plasmanom kunskih kredita koji su valutnom klauzulom vezani uz švicarski franak.

II

Za djelovanje istražnog povjerenstva iz točke I ove odluke postoji javni interes koji proizlazi i iz činjenice da, unatoč višekratnom inzistiranju niza civilnih udruga (u prvom redu Udruge Franak), autoriteta s područja monetarne politike te svekolike javnosti da se istraže i predoče sve bitne okolnosti oko sklapanja kredita sa valutnom klauzulom švicarski franak i to u prvom redu izvora financiranja prilikom plasiranja ovakvih kredita, javnosti do sada nije poznato što je bio izvor kreditnih plasmana koji su indeksirani u švicarskom franku

III

Istražno povjerenstvo dužno je utvrditi:

- sve okolnosti i činjenice vezane uz „slučaj franak“, odnosno utvrditi sve relevantne okolnosti te pribaviti dokaze, isprave, podatke i druge informacije u posjedu Hrvatske narodne banke te poslovnih banaka koje su predmet istrage: Zagrebačka banka d.d., Privredna banka d.d., Erste&Steiermarkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Societe Generale-Splitska banka d.d., Sberbank d.d..

- strukturu zaduženja banaka (koja se sastoji od depozita i primljenih kredita), odnosno detaljna struktura obaveza banaka u CHF, kao protustavka kreditima u CHF (koji su imovina banaka) te će od HNB ove podatke zatražiti za razdoblje 2003.-2008. po valutama i svotama, pojedinačno po svakoj banci koja je plasirala kredite u švicarskim francima.

- u svrhu istog utvrđenja zatražit će se od poslovnih banaka bruto bilance po godinama za razdoblje 2003.-2008. (pojedinačno za svaku godinu) kako bi se vidjelo kako, tj. u kojim valutama i svotama su banke prikazivale strukturu svojih zaduženja i plasmane.

- u svrhu istog utvrđenja, od HNB će se zatražiti službenu informaciju je li (ukoliko to nije obveza izvještavanja banaka), provodila nadzor u dijelu pravilnosti iskazane strukture zaduženja u bilanci po valutama. Ako jest, zatražiti će se predočenje izvještaja kojima to dokazuje.

- izvor kreditnih plasmana (budući da su građanima krediti izdani i plasirani u kunama potrebno je utvrditi koji je točno novac plasiran građanima, odnosno na koji način su točno banke došle do tih kuna, jesu li kune plasirane iz depozita građana ili iz vanjskih izvora, jesu li banke plasman obavljale iz sredstava u Euru, CHF ili kunama, koji je izvor tih sredstava, ukoliko su sredstva kupljena u inozemstvu kada su ih kupili po kojem tečaju i gdje su ih promijenili).

- ako su izvori plasmana bili u drugim valutama (ne CHF), treba se utvrditi razlog zašto su banke nudile kune koje se vežu uz CHF na dugoročna razdoblja uz akcijske kamatne stope (napomena: nominalno izvori plasmana nisu mogli biti u drugim valutama jer devizne pozicije banaka moraju biti uravnotežene - vidi točku 2 ciljeva istraživanja i zašto je zbog toga potrebno istražiti analitičke evidencije banaka.)

- potrebno je utvrditi jesu li takvi krediti bili primjereni i jesu li bili u interesu građana i proklamiranom cilju stambenih kredita (osiguranje doma.)

- potrebno je utvrditi ponašanje službenika banaka prilikom prodaje takvih kredita u poslovnicama, prije potpisivanja ugovora, koje informacije su se prezentirane građanima (netočne, neadekvatne, skrivali su se rizici, nudile manje kamate, nagovaraje ...)

- potrebno je utvrditi je li postojalo zavaravajuće oglašavanje u medijima.

- potrebno je utvrditi jesu li banke znale za rizike takvih kredita i koliko su ti rizici iznosili, odnosno jesu li znale za valutni rizik CHF. Treba se jasno utvrditi matematički, koliki je bio valutni rizik u to vrijeme (od 2004-2008.) za euro kredit na 25 godina, odnosno za CHF kredit na 25 godina. Valutni, kamatni i ostali tržišni rizici inherentni su kreditnom poslovanju banaka te banke istima moraju znati upravljati (risk management). Notorna je činjenica da u svakoj poslovni banci postoji poseban odjel za upravljanje rizicima, kojih ima gotovo neograničen broj, a koji je hijerarhijski ustrojen od CRM-a (chief risk manager) pa naniže. Uostalom upravljanje rizicima postoji i kod investicijskih fondova i osiguratelja, a izraženo je upravo kroz premije osiguranja i sl.

- nastavno na prethodno pitanje istražiti jesu li odjeli riznice poslovnih banaka obavijestili uprave poslovnih banaka o stalnom rastu tečaja CHF, je li uprava naložila sektoru/odjelu zaduženom za razvoj i distribuciju bankarskih usluga da o tome obavijesti klijente i shodno tome prilagodi informativni izračun otplatnog plana kredita. Jesu li osobni bankari (ili zaposleni na šalterima) znali za to? Ako to nije napravljeno, čiji je propust? Je li na osobne bankare vršen pritisak da se CHF kredite plasira pod svaku cijenu? Naime sve poslovne banke imaju odjele riznice banke kojima je upravo osnovna funkcija u strukturi banke da aktivno sudjeluje na deviznom tržištu, tržištu novca i na tržištu kapitala pa su prema tome ti odjeli banaka znali i sve o kretanju tečaja CHF u posljednjih 30 - 40 godina.

- utvrditi jesu li građani s CHF kreditima izloženi i CHF i EUR valutnom riziku i koliki je.

- utvrditi praksu koja se događala kod izračuna kreditne sposobnosti; situacija da se klijentu ne odobrava euro kredit, a s istom plaćom i za isti iznos se odobrava CHF kredit s promjenjivom kamatom koja nakon par mjeseci biva podignuta na razinu euro kredita za koji klijent navodno nije bio kreditno sposoban, koji postupak, uzimajući u obzir dugoročnost obveze (20-30 godina), predstavlja izuzetno rizičan potez banke koja je time ugrozila klijenta koji uzima kredit, poslovanje banke i druge klijente te banke.

IV

U postupku svih istraživanja istražno povjerenstvo dužno je izvršiti uvid u svu dokumentaciju i druge isprave vezane uz predmet istrage, pribaviti izjave svjedoka i nalaze vještaka.

Istražno povjerenstvo dužno je svakoj osobi čiji se rad ili ponašanje ispituje omogućiti očitovanje o činjenicama i okolnostima tog djelovanja.

V

Istražno povjerenstvo dužno je obaviti istraživanje za koje je osnovano najkasnije u 30ku od tri (3) mjeseca od dana osnivanja te nakon toga Hrvatskom saboru podnijeti izvješće s prijedlogom mjera.

VI

Istražno povjerenstvo ima devet (9) članova koje imenuje Hrvatski sabor iz reda zastupnica i zastupnika.

VII

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Narodnim novinama“.

Klasa:

Ur. broj:

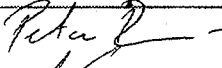


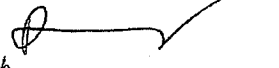

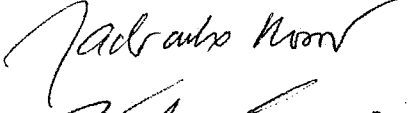



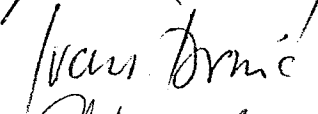
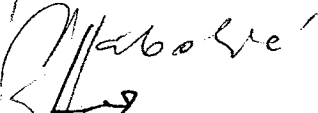
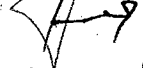
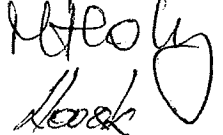


U Zagrebu, _____ 2015.

Hrvatski sabor

Predsjednik Hrvatskog sabora

Josip Leko

Na temelju članka 44. Poslovnika Hrvatskoga sabora i članaka 4. i 5. Zakona o istražnim povjerenstvima ("Narodne novine", br. 24/96) mi dolje potpisani zastupnici podnosimo zahtjev za formiranjem istražnog povjerenstva radi utvrđivanja svih činjenica u vezi sa plasmanom kunskih kredita, koji su valutom klauzulom vezani uz švicarski franak.

Redni broj	Ime i prezime zastupnika	Potpis
1.	PETAR BARANOVIC	
2.	JAKIJA BACOEVIC	
3.	BORO GRUBISIC	
4.	DRAŽEK ĐUROVIĆ	
5.	ISUNA JUVAN ĐESOLT	
6.	JADRANKA KOFOR	
7.	KREŠIMIR BUDALO	
8.	JOSIP SALAPIC	
9.	Zlatko Tušak	
10.	DINKO ĐURIC	
11.	IVAN ĐRMIC	
12.	VEENA FABOLIC	
13.	Dragutin Lesar	
14.	MIRELA HOJ	
15.	MLADEN KOVAC	
16.	IGOR ČEŠEK	